

Силабус курсу Економіка і фінанси страхових фірм

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – 23 Соціальна робота
Спеціальність – 232 Соціальне забезпечення
Освітньо-професійна програма «Соціальне забезпечення»

Рік навчання: 3 Семестр: 5

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

ПП

к.е.н., доц. Костецький Володимир Володимирович

Контактна інформація

v.kostetskyi@wunu.edu.ua

kvv.scales@gmail.com

+380673543388

Опис дисципліни

Дисципліна “Економіка і фінанси страхових компаній” спрямована на ґрунтовне засвоєння студентами теоретичних знань та формування відповідних практичних навиків щодо організації й управління економікою та фінансами страхових фірм.

Головним завданням курсу є послідовне та систематизоване вивчення порядку утворення, економічного механізму функціонування та ліквідації страхових компаній, їх організаційних структур; формування знань з вибору раціональної системи оплати праці та матеріального стимулювання працівників; освоєння порядку формування та використання статутного фонду, страхових резервів, прибутку від страхової діяльності; механізму оподаткування страхових компаній і методики визначення їх фінансової надійності та платоспроможності; ідентифікацію чинників формування ціни страхового продукту та розуміння специфіки грошових надходжень й інвестиційної діяльності страховика.

Структура курсу

Години (лек. / практ.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 1	1. Утворення та ліквідація страхових компаній	Розуміти порядок створення, функціонування та ліквідації страхових компаній та вирізняти існуючі організаційні форми страховиків. Вміти на практиці проводити фінансову санацію та оздоровлення страховика	Тести, питання
2 / 0,5	2. Економічний механізм страхової компанії. Організаційні структури страховиків	Розрізняти організаційні структури та економічний механізм страхової компанії, вміти на практиці застосовувати навички щодо формування фінансових, матеріальних, трудових ресурсів страховика	Тести, питання

2 / 0,5	3. Оплата праці і матеріальне стимулювання в страхових компаніях	Використовувати системи оплати праці та різну методичку й моделі мотивації персоналу в страхових компаніях	Тести, питання
2 / 1	4. Статутний фонд страхової компанії, його утворення та використання	Розуміти порядок утворення, формування та використання статутного фонду страховика	Тести, питання
2 / 1	5. Ціна страхового продукту і грошові надходження страхової компанії	Здатність ідентифікувати грошові надходження страхових компаній та застосовувати на практиці методичку визначення ціни страхового продукту	Тести, задачі
4 / 2	6. Страхові резерви, їх склад, порядок формування та використання	Здійснювати аналіз страхових технічних резервів із загального страхування та математичних резервів. Здатність застосовувати на практиці методичку формування страхових резервів. Вміти пояснювати необхідність державного регулювання розміщення коштів страхових резервів та нормативи розміщення й інвестування коштів страхових резервів	Тести, задачі
4 / 2	7. Інвестиційна діяльність та формування портфеля інвестицій страховика	Мати ґрунтовні знання щодо специфіки інвестиційної діяльності страховика та здатність оцінювати його інвестиційний портфель	Тести, задачі
2 / 1	8. Утворення і використання прибутку в страхових компаніях	Здатність застосовувати на практиці порядок утворення прибутку страхової компанії у розрізі його страхової, фінансової, інвестиційної та іншої діяльності, визначати напрямки його розподілу	Тести, задачі
2 / 1	9. Оподаткування страхових компаній	Вміти пояснювати систему оподаткування страхових організацій в Україні та методичку оподаткування страховиків згідно з Податковим кодексом України	Тести, задачі
4 / 2	10. Фінансова надійність страхової компанії та критерії її визначення	Мати ґрунтовні знання щодо фінансової надійності страховика та умов її забезпечення. Здатність визначати фінансову стійкість страхового фонду та страхових компаній	Тести, задачі
2 / 2	11. Платоспроможність страхової компанії та умови її забезпечення	Здатність застосовувати на практиці методичку визначення рівня платоспроможності страхової компанії та ідентифікувати умови, які її забезпечують	Тести, задачі

Літературні джерела

1. Алескерова Ю., Астапкевич А. Фінансовий контроль за страховими компаніями. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 29. С. 420-426.
2. Березька К., Кнейслер О., Спасів Н., Кулина Г. Інформаційна технологія прогнозування фінансових результатів страхових компаній. *Ukrainian Journal of Information Technology*. 2021. Vol. 3. No 2. P. 87-93.

3. Гузела І. Моделювання сценаріїв оподаткування результатів діяльності страховиків України. *Світ фінансів*. 2021. № 3 (68). С. 101-114. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/44427/1/%D0%93%D0%A3%D0%97%D0%95%D0%9B%D0%90.PDF>
4. Качула С., Лисяк Л., Ляшевський Я. Аналіз формування доходу і розподілу прибутку страхових компаній (на прикладі АК “Страхова група “ТАС”). *Агросвіт*. 2021. № 1-2. С. 12-19.
5. Кисільова І., Величко А. Оцінка фінансової надійності страхової організації. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 28. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/471/453>
6. Клепікова О. А., Поліщук С. О., Сарамков О. А., Нечай Д. В. Аналіз головних показників фінансової стійкості страхової компанії з використання імітаційного моделювання. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Економічна»*. 2019. Вип. 96. С. 80-94.
7. Косарева І., Степаненко С., Мазур Т. Визначення можливостей використання інвестиційного потенціалу страхових компаній в Україні. *Приазовський економічний вісник*. 2020. Вип. 1 (18). С. 259-266.
8. Кулина Г. Інноваційні підходи до розвитку страхової діяльності в Україні та світі. *Модернізація економіки: сучасні реалії, прогностичні сценарії та перспективи розвитку*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Херсон, 25–26 квітня 2019 р.). Херсон: Видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2019. С. 639-641.
9. Куцик П. О., Сороківський В. М., Кузьма Х. В. Статистичні підходи до оцінювання величини фінансових ресурсів страхових компаній. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2022. № 66. С. 5-9.
10. Маршук Л. М., Плахтій В. Г. Особливості оподаткування страхових компаній в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. *Молодий вчений*. 2019. № 3 (67). С. 443-447.
11. Парфьонов Я. В. Інвестиційна діяльність страхових компаній в Україні та країнах. *Економіка та держава*. 2019. № 6. С. 55-58.
12. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02. 12. 2010 (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n10756>
13. Попович Д. В., Герило А. В., Костів М. Б. Особливості оподаткування страхового бізнесу на сучасному етапі. *Молодий вчений*. 2021. № 9 (97). С. 61-65.
14. Прасолова С. Оцінка особливостей формування та використання фінансових ресурсів зарубіжними страховими компаніями. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2019. № 3 (94). С. 88-99.
15. Про затвердження Положення про обов’язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика : Розпорядження Нацкомфінпослуг від 07.06.2018 р. № 850. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0782-18#n7>.
16. Прокопчук О. Т., Цимбалюк Ю. А., Мельник К. М. Інвестиційна діяльність страхових організацій в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 16. С. 5-12.
17. Про страхування : Закон України від 18.11 2021 № 1909-IX. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
18. Ситник Н., Тишковець М. Фінансово-економічна безпека страхової компанії та її забезпечення. *Економіка та суспільство*. 2022. № 38. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1262/1216>.
19. Татарин Н., Підручняк К. Особливості фінансової діяльності страхових компаній в Україні. *Молодий вчений*. 2022. № 5 (105). С. 30-35.

20. Тимчак М. В., Чепара І. П. Реформування страхової діяльності в Україні: концептуальні підходи та перспективи розвитку. *Науковий вісник Ужгородського Університету. Сер.: Економіка*. 2023. Вип. 1 (61). С. 166-171.
21. Чуницька І. І., Богріновцева Л. М. Особливості діяльності страхових компаній на фінансовому ринку України в умовах воєнного стану. *Інфраструктура ринку*. 2023. Вип. 71. С. 251-257.
22. Шаповал Л., Кудлай К. Оцінка рентабельності діяльності страхових компаній. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2020. Вип. 32. С. 81-86.
23. Шірінян Л. В., Шірінян А. С. Нова методологія комплексної оцінки конкурентоспроможності ринку страхових послуг України: фактори масштабу і суперництва, тенденції та порівняння. *Облік і фінанси*. 2019. № 1 (83). С. 153-162.
24. Шорох В. Д. Система оцінки ризику діяльності страхового брокера. *Причорноморські економічні студії*. 2023. Вип. 79. С. 201-205.
25. Aleskerova Yu., Rachok V. Analysis of the insurance company's financial status assessment. *The scientific heritage*. 2020. № 43. С. 3-11.
26. Bellando J.-L. Assessing the financial health of insurance undertakings to protect the insured from the risks to which these firms are exposed: Solvency rules. URL: <https://www.oecd.org/finance/insurance/1857594.pdf>.
27. VanderLinden Sabina L.B, Millie Shân M., Anderson Nicole, Chishti Susanne. The INSURTECH Book: The Insurance Technology Handbook for Investors, Entrepreneurs and FinTech Visionaries. Wiley, 2018. 321 p.
28. Nealon P., Yit B. A Financial Approach for Determining Capital Adequacy and Allocating Capital for Insurance Companies. URL: http://www.actuaries.org/AFIR/colloquia/tokyo/nealon_yit.pdf

Політика оцінювання

У процесі вивчення дисципліни “Економіка і фінанси страхових компаній” використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування; тестування; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; оцінювання результатів модульної контрольної роботи; оцінювання результатів КППЗ; оцінювання результатів самостійної роботи студентів; наукова дискусія; інші види індивідуальних та групових завдань; залік.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається із дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів заборонено.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов’язковим компонентом оцінювання. За об’єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу та дозволу дирекції факультету.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3
30 %	40 %	30 %
1. Усне опитування, тестування під час заняття (5 тем по 5 балів – макс. 25 балів) 2. Виконання завдань самостійної роботи – макс. 25 балів. 3. Письмова робота – макс. 50 балів.	1. Усне опитування, тестування під час заняття (6 тем по 5 балів – макс. 30 балів) 2. Виконання завдань самостійної роботи – макс. 20 балів. 3. Письмова робота – макс. 50 балів.	1. Написання КПЗ, яке включає вибір варіанту та розв’язання практичних завдань – макс. 50 балів. 2. Тренінг – макс. 30 балів 3. Захист КПЗ – макс. 20 балів

Критерії оцінювання роботи на практичному занятті

Здобувач вищої освіти на практичному занятті може отримати максимум 5 балів за шкалою:

5 балів ставиться за таких умов:

- студент активно працює протягом практичного заняття;
- глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань, дає повну, аргументовану, послідовну й обґрунтовану відповідь, що супроводжується правильними прикладами, на підтвердження власних думок, здійснює аналіз і формулює висновки, вільно послуговується страховою термінологією;
- розв’язує задачі, вирішує практичні та ситуаційні завдання, досконало володіє навиками користування фінансовою звітністю страховика та її ґрунтового аналітичного опрацювання.

4 бали ставиться за таких умов:

- студент доволі активно працює протягом практичного заняття;
- дає правильний, достатньо повний, обґрунтований виклад навчального матеріалу, але при додаткових контрольних запитаннях, які ставить викладач, не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;
- розв’язує задачі, вирішує практичні та ситуаційні завдання лише з певною допомогою викладача чи колег, вміє користуватися фінансовою звітністю страховика.

3 бали ставиться за таких умов:

- студент на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача;
- загалом виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

2 бали ставиться за таких умов:

- допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після підказок викладача;
- студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно його викладає, не може пояснити проблему, хоча і поверхнево її розуміє;
- викладає матеріал не достатньо зв’язно і без логічної послідовності.

1 бал ставиться за таких умов:

- студент фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) викладає початковий матеріал, припускаючись при цьому суттєвих неточностей і помилок, які не виправляє навіть

при підказках викладача;

- виявляє нерозуміння змісту теоретичних питань та практичних завдань і, як наслідок цього – демонструє повну відсутність навичок як в аналізі явищ, так і в подальшому виконанні практичних завдань.

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом